

Biodiversiteten har brug for dig

Hvad er det der biodiversitet egentlig? Selve ordet er sammensat af det græske ord for "liv" og det latinske ord for "forskelligartet".

I vild natur er der stor biodiversitet. Komplicerede systemer af planter, svampe, mikroorganismer, insekter, fugle og andre dyr, som lever i konkurrence og samspil med hinanden. Komplexiteten gør, at disse områder er forholdsvis robuste for naturlige udsving som fx årstiderne og det vejr, der følger med disse.

Engang var der meget større områder med vild natur og dermed større biodiversitet. I takt med menneskets udbredelse og effektivitet er der imidlertid sket en ændring, og denne ændring bliver til stadighed mere tydelig.

I dag taler man om biodiversitetskrise, og forskere verden over rapporterer om mange arters - hele økosystemers - forarmelse og uddøen. Det sker også i Danmark.

Mennesket dyrker jorden til landbrug og haver, fisker, går på jagt, og vi bevæger os i naturen. Det har vi altid gjort, men da vi bliver flere og flere, og også mere effektive i vores udnyttelse af naturen, skaber vi problemer for biodiversiteten.

Med landbrugsproduktionen har vi indtaget mere og mere land, vi dyrker større og større marker med færre og færre forskellige afgrøder. I haverne har vi også færre forskellige planter, fordi det skal være så nemt, og mange foretrækker eksotiske planter, der ikke har et samspil med insekt- og dyrelivet her i landet. Allerede sidst i 1800-tallet begyndte man at bekæmpe uønskede arter med kemiske midler. Og gødning spredes med luft og vand til steder, hvor den skaber ubalance. Fiskeriet er blevet mere effektivt og med værktøjer, som ikke nødvendigvis efterlader levestederne for fisk og andre dyr intakte.

Jagt er også blevet mere effektivt og i dag jager man ikke for at få mad, men for jagten i sig selv. Når vi bevæger os i naturen, glemmer vi regler som fx ikke at fjerne arter, kun at færdes på stier, at tage affald med os, at være stille osv. Vi er ikke længere naturdannede - vi er natur-uvante.

Tilsammen giver det problemer. Hver gang vi laver en indgriben i naturen, ændrer vi på sammensætningen, på betingelserne, og dermed påvirker vi biodiversiteten. Og desværre ofte til det værre.

Hvad kan vi så gøre? Vi kan heldigvis gøre noget - lige så vel som vi kan lade stå til.

Vi kan lade naturen få plads.

Vi kan få naturen til at hænge sammen i større sammenhængende arealer.

Vi kan begrænse brugen af næringsstoffer og kemikalier.

Vi kan lave mere natur i vores haver.

Vi kan værne om læhegn og mindre skovstykker.

Vi kan vælge hjemmehørende planter, træer og buske, uanset om det er i haven eller på arealerne i forbindelse med virksomheder herunder land- og skovbrug.

Vi kan faktisk gøre rigtig meget. Først og fremmest kan vi alle forsøge at lære noget om naturen og biodiversiteten, for ellers tror vi, at vi kan fortsætte som vi gør. Og det kan vi ikke. Vi må starte med viden, så vi når til erkendelsen af, at der er behov for akut ændring - og for reel handling til det bedre. Kun gennem viden kan vi ændre noget.

Men måske vigtigst af alt?

Vi kan minde hinanden om, at alle kan gøre lidt, der ændrer meget. Det har en betydning, hvad du gør. Naturen har en fantastisk evne til at helbrede sig selv. Hvis den får lov.